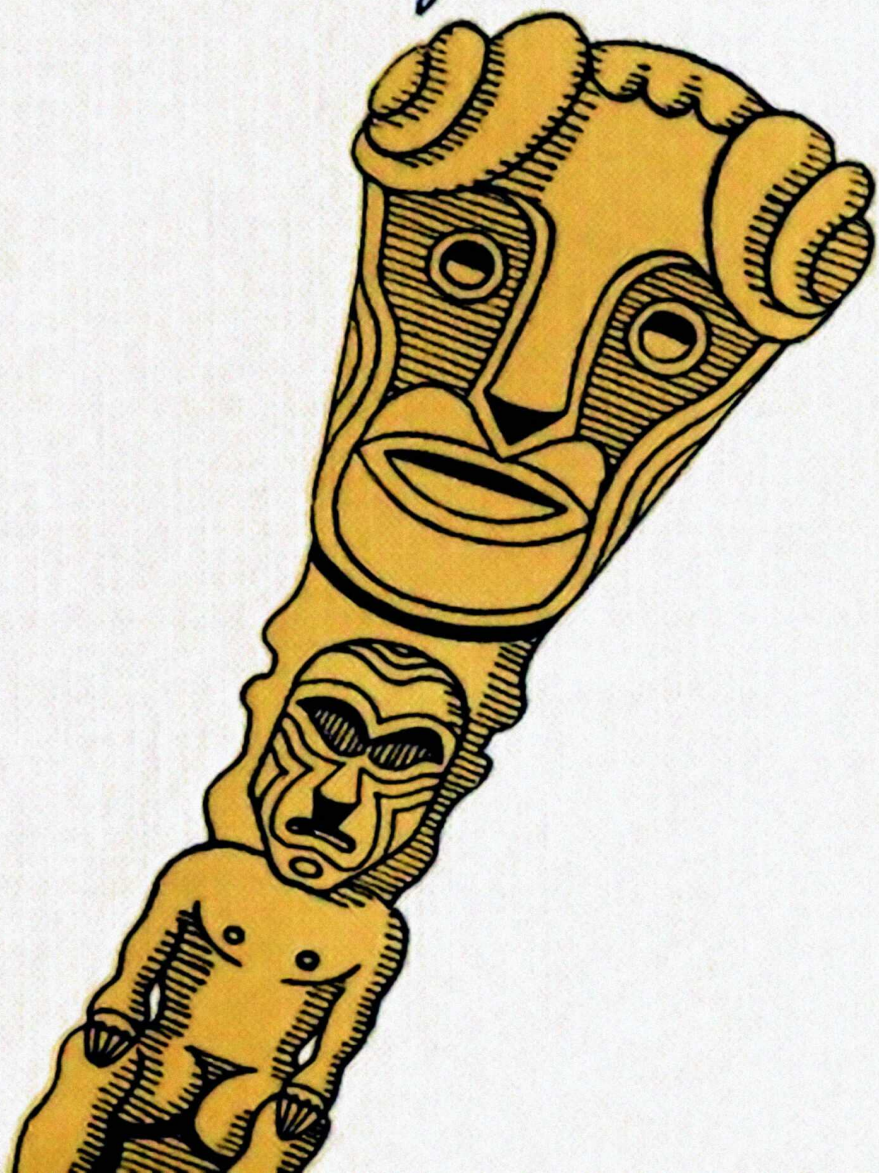

J. M. TROSKA

Peklo v ráji

J. M. Troska

Peklo v ráji

Copyright © 2014 J.M.Troska - heirs c/o DILIA, 2014

Cover design © OOA-S, o.s, 2014

ISBN 978-80-7486-078-2 (ePub)

ISBN 978-80-7486-079-9 (mobi)

ISBN 978-80-7486-080-5 (PDF)

OBSAH

1. Černý pasažér	5
2. Kapitánův rozsudek	15
3. Tornádo.....	26
4. Na prahu ráje	35
5. Podivný domov.....	44
6. Šťastné náhody	54
7. Konec velkého snu.....	64
8. Požár	74
9. Lovci.....	84
10. Stařec vypravuje	92
11. Krutá zkouška	94
12. Amalasuntha	102
13. Zkouška odvahy.....	108
14. Návštěva u domorodců	118
15. Slavnost slunovratu.....	129
16. Boj o život	138
17. Vzduch ukazuje cestu	152
18. Ichthyopterus	157
19. Vladařovo tajemství.....	168
20. Konec naděje	176
21. Obklíčení	184
22. Vysvobození	194

1. ČERNÝ PASAŽÉR

V hamburském přístavu u mohutné kamenné hráze vyhrazené pro obchodní lodi plující do Austrálie kotvil veliký parník. Baňatý trup natřený dehtem, s řadou kulatých okének pod palubou, tři stožáry se svinutými plachtami a jediný komín, z něhož líně stoupal do vzduchu sloup černého dýmu, svědčily o tom, že je to nákladní loď. Cestovat na ní kolem světa by asi nebylo nic příjemného.

Na hrázi i na palubě bylo živo. Do skřípotu jeřábů, řinčení řetězů a dunivých nárazů nakládaných beden a sudů se mísilo volání lodníků a nakladačů a ostré, úsečné povely lodních důstojníků.

Stohy zboží z hráze pozvolna mizely, pohlcovány otvorem ve středu paluby. Konečně spustil jeřáb poslední velkou bednu hluboko do lodního trupu a ruch se utišil.

Ale po chvíli propukl znovu, ohlášen krátkým hvizdem lodní sirény. Na hráz se hrnuli dva lidé, kteří supěli pod těžkými zavazadly. Jeden z nich, zavalitý muž, se lišil od ostatních cestujících, chudáků, zatížených kromě zavazadel starostmi o děti, křečovitě se držící otcova kabátu nebo matčiny sukně.

Tlustých nesl jen malou příruční tašku, zato po jeho boku pod tíží kufru vrávorál asi šestnáctiletý chlapec.

Cestující pomalu vystupovali po schodech a můstku na palubu, kde zřízení kontrolovali osobní průkazy a předem zakoupené lodní lístky. Konečně přišel na řadu tlustý muž. Sotva jej lodní kontrolor zahlédl, rozzářila se jeho přísná tvář vlídným úsměvem.

„Už se vracíte, pane Garrisone?“ zeptal se.

„Yes,“ přikývl. „Vyřídili jsme obchod a jsem rád, že mohu tak brzy zpátky. To víte, nechat dvě farmy v Austrálii dlouho bez dozoru není maličkost. Na předáky se nelze spolehnout. Mohl bych si sice dopřát plavbu na přepychové lodi, ale...“

„Proč byste to dělal?“ vpadl mu do řeči kontrolor. „Vždyt' jste s námi už plul několikrát. Jste tu jako doma. Vaše kabina je volná.“

„All right! Jinak bych...“

„Prosím, jen račte,“ pobídl ho kontrolor, když slyšel brumláni ostatních, kteří museli čekat. „Průkazy!“ vyštěkl na chlapce za Garrisonem.

„Můj nosič,“ řekl přes rameno farmář.

„Promiňte,“ omluvil se kontrolor a chlapec se potácel se svým břemenem za farmářem.

Bylo vidět, že Garrison tu všechno dobře zná. S nosičem v patách kráčet na záď paluby, kde stal úhledný domek s okny zastřenými záclonkami. Jediná „přepychová“ kabina na lodi. Garrison stiskl kliku. Dveře nepovolily. Ale už sem běžel steward a s úklonou podával Garrisonovi klíč.

Chlapec složil zavazadla do kouta kabiny. Byl tak vysílený, že se musel zachytit stěny, aby se udržel na nohou. Farmář pronesl jakási posměšná slova, kterým však chlapec nerozuměl.

Garrison mu hodil do napřážené dlaně drobnou minci, chlapec ji vsunul do kapsy, aniž se podíval na její hodnotu, a rychle vyšel z kabiny.

Pomalu se procházel mezi bednami a sudy a pobíhajícími lodníky. Teď se zastavil u otevřeného velikého otvoru, lemovaného nízkým zábradlím, a naklonil se přes ně. Železný žebřík padá právě pod jeho nohama kolmo dolů, do hloubky lodního trupu. Čtyřboký komín končí nade dnem, které je matně osvětleno žárovkou. Právě teď tu není nikdo. Lodníci jsou zaměstnání odpoutáváním lodi od železných sloupů na hrázi a vůbec přípravami k vyplutí. Teď zaječela siréna dvakrát. Zná ten signál, ví, že je to výzva, aby všichni, kdo se neúčastní plavby, opustili loď. Také z velitelského můstku sem není vidět přes komín a jeho přilehlé komory.

Rychle se rozhodl: přehoupl se přes zábradlí a spěšně sestupoval po žebříku dolů. Byl asi v polovině, když se nad ním obě křídla padacích dveří zavřela. Sestupoval dál. Světlo zespodu už se dotýkalo jeho bot, tu se zarazil a vystoupil o příčku výš, aby zůstal ve tmě, protože pod sebou slyšel hlasy.

„Tak zatím je to dobré,“ říkal jakýsi muž. „Je čas k večeři. Necháme toho a zítra ráno uklidíme ještě tenhle zbytek vlevo.“

„Máš pravdu, Karle, dost jsme se nadřeli,“ přitakal druhý.

Uslyšel vzdalující se těžké kroky, zabouchnutí dveří a zaskřípění klíče v zámku. Pak bylo ticho.

Teď už může dolů. Rychle sešplhal a seskočil na podlahu. Byl ve skladišti. Malá část ještě nebyla uklizená, ale větší už ano. Úzká mezera mezi navršenými bednami vedla přímo do čela skladiště, kde viděl ve světle žárovky železné dveře. Ale proč tu nechali rozsvíceno?

Asi zapomněli zhasnout. Vzpomenou-li si, vrátí se. Musí toho využít.

Rozhlížel se po vhodném místě, kde by se ukryl, lépe řečeno ubytoval, protože tahle místnost mu bude domovem na několik týdnů, snad i měsíců. Tahle halda vzadu není urovnána. Zítra ji přijdou upravit. Musí tedy do

přední části, víc ke dveřím A tady ty bedny tvoří skoro hladkou stěnu, vysokou přes pět metrů, a nahoře je úzký prostor; stěží se tam vtěsná. Kam tedy?

Z úvah ho vyrušily různé kroky: někdo sem sestupuje po schodech. Strach mu dodal skoro nadlidskou sílu: jako kočka šplhal po bednách, vrátil prsty do škvír, nedbaje třísek, které se mu zadíraly pod kůži, a vyčnívajících hřebíků, do krve drásajících ruce a trhajících šaty.

Sotva se vtěsnal do prostoru mezi stropem a bednami, otevřely se dveře.

„Vždyť jsem věděl, že zapomněl zhasnout!“ slyšel bručivý hlas, cvaknutí vypínače, prásknutí dveřmi a rachot závory.

Zůstal sám v úplné tmě.

Najednou se pod ním všechno zachvělo, mírně rozhoupalo a pak už se vše kolébalo v pravidelném rytmu.

Lod' vyplula.

Ležel dlouhou chvíli stísněný a tak napjatý, že se nemohl ani hnout. Takhle to dlouho nevydrží. Musí nalézt vhodnější místo. Ale až později, v noci, kdy si může být jistý, že sem nikdo nevkočí.

Asi za hodinu – možná dříve či později – bylo těžké tu měřit čas – zaračila závora a vešel muž v poddůstojnickém stejnokroji, podle všeho skladník. Rozsvítil, prošel skladištěm, hučel cosi o šlendriánu nad neurovanou haldou, spokojeně zavrčel v přední části, zhasnul a zmizel za dveřmi.

Teď už to půjde. Chlapec sešplhal na podlahu a hmatá po bednách, šoural se k vypínači. V záři žárovky prohlížel svůj nový domov.

Skladiště bylo mnohem rozsáhlejší, než si myslel. Za haldami objevil sudy, většinou plné, železné barely, stoh plných pytlů – mouka, hrách, jakési sušené listí, tabák nebo čaj či co to bylo, těžko říci, když mohl používat jen hmat. Světlo sem dosahovalo jen matně. Otevřená bedna: konzervy. Výborně! Jednu si načne. Má hlad, od rána nejedl. A tady zase bedna s víkem, sice přikrytým a přibitým jedním hřebíkem, ale zaraženým jen napůl. Lehce odklopil víko. Sláva! Suchary! Tvrdé jako kost, ale má přece zdravé zuby.

Dále objevil několik velkých žoků, měkkých a kyprých. Naštěstí má s sebou kapesní nůž. Nařízl žok: bavlna k čištění strojů. Stoh byl asi dva metry vysoký a přes tři metry dlouhý. Na těch by se mu pěkně spalo! Jenže to nejde. Našli by ho. A pak, celá tahle část vypadá jako špižirna, z které se často bere. Ale co kdyby to tu trochu přerovnal, upravil? Například právě ty žoky. Dát je trochu dál od stěny, stačí půl metru. Kdo si toho všimne v

tomhle šeru? A na žoky nastlat několik těch prázdných pytlů z haldy. Krajní žoky nechat těsně u stěny. Pak tam bude mít hnízdečko. Vchod shora. Nikdo ho tam nebude hledat. Čisticí bavlny se tak mnoho nepotřebuje.

Ano. Tak to udělá. Nemá ani jinou možnost.

Nebyla to lehká práce. Ale pud sebezáchovy dovede dělat divy.

Konečně byl hotov.

Zhasl žárovku, potmě vlezl do svého útulku a otevřel konzervu: guláš! To je pochoutka! Nasýtil se, ale měl žízeň. Co dělat? Dnes už to vydrží. Je strašně utahaný. A zítra bude hledat vodu. Na tu úplně zapomněl.

Usínal a ani si neuvědomil, jak takové opomenutí může být osudné...

* * *

Kdo to byl? Proč se vloudil na loď, která plula až na druhý konec světa? Co ho přimělo, aby se dal zavřít do tmy hluboko pod ponorem a nepřemýšlel o nebezpečí, která ho mohou potkat? Kam mířil?

Jmenoval se Vilém Křemen.

Jeho otec byl celním úředníkem v Hamburku, kde se narodil. Hovořil jen německy, hamburským dialektem a poněkud se vyznal v angličtině. Oženil se s hamburskou Češkou, která – přestože její rodiče už dlouhá léta byli usazeni v Hamburku – se pořád cítila být Češkou. Otec nic nenamítal, když jeho žena učila synka českým slovům a písním.

Vilík chodil do německé školy. Bylo mu čtrnáct let, když mu zemřela matka. Tato první krutá rána osudu působila na chlapce tak, že ji málem nepřežil.

Od té doby bral otec Vilíka s sebou do celnice. Nějaký čas bude zaměstnán, ovšem bezplatně, aby získal praxi, a pak ho dá do celnické školy. Chlapec byl nadaný, vnímavý a měl o toto povolání, jak se otci zdálo, zájem.

V tom se však otec mýlil. Kdyby byl jen trochu vytušil svůj omyl, byl by synovi vybral jiné zaměstnání.

Synka totiž nezajímalo proclívání, nýbrž zboží, a to výhradně to, jež do celnice docházelo ze zámořských zemí, hlavně tropických, ať to byly plodiny nebo výrobky, sbírky živočichů, hmyzu, motýlů a brouků, divošských zbraní a výrobků, jejichž příjemci byli překupníci nebo muzea, bedny a klece s živými zvířaty a ptactvem, adresované na různé zvěřince a mnohé jiné věci.

Nelze říci, že by Vilíkův zájem byl probuzen teprve teď. Bylo to zhmotnění jeho dosavadních představ, ztělesnění fantazie, vyvolané četbou dobrodružných knížek, a celnice se pro ni stala velice úrodnou půdou.

Jednoho dne se otec poranil na ruce při vyclívání oštěpů a šípů, došlých z Konga. Nepatrné škrábnutí, jemuž nevěnoval pozornost. Ranka se ani nezanítila, ruka neotekla. Večer pocítil silnou únavu. Sotva dolehl, usnul. Ráno Vilík marně otce budil. Přivolaný lékař zjistil smrt a pitevní nález zněl: otrava neznámým jedem.

Po projednání pozůstalosti zbyl Vilíkovi zbytek otcova měsíčního platu. Na matčin podíl nemohl sáhnout, poněvadž byl uložen v bance, a také otcovy malé úspory byly pro něj nedostupné, neboť je spravoval poručník. Těch sto marek by mu stačilo snad na výlet do některé oblasti Německa, ale ne přes hranice. Ostatně stejně nemá pas a ani ho nemůže získat, protože je příliš mladý. Žádná ze zámořských lodí ho nevezme na palubu bez cestovních průkazů. Poručník, otcův přítel, přísný a rázný člověk, rozhodl, že Vilík půjde do učení, a dal mu k volbě řemesla lhůtu tři dnů.

Poručníkova dobrá vůle na něj působila zcela opačně: za nic na světě se nevzdá úmyslu poznat svět!

A když to nejde jinak, uteče!

A tu ho napadlo: udělá, o čem už slyšel a četl. Vloudí se na loď a někde se ukryje, nejlépe ve skladišti. Tam bude mít dost jídla. Až loď někde zakotví, vyčihá si příležitost a nějak se už dostane na svobodu.

* * *

Vilík usnul hlubokým spánkem, který přivodila tělesná námaha, napjaté nervy, stejnoměrné chvění a kolébavý rytmus lodi, plující teď už z ústí řeky na moře. Ležel na měkkém žoku oblečený a obutý. Ačkoliv byl únor a venku mrzlo, netrpěl zimou, poněvadž dřevěnou stěnou sem vnikalo teplo ze sousední strojovny a také železná podlaha hřála, protože v této části tvořila zároveň strop kotelny.

Měl hrozný sen: Plíží se pralesem, jehož houští je stále neproniknutelnější. Není tu tma, jen jakési podivné zelené šero. Ze stromů visí liány tlusté jako ruka; některé ještě silnější. Najednou konec jedné liány ožil, zvedl se – a těsně před jeho obličejem se široce rozevřela tlama obrovského hada. Krajta tygrovitá, blesko mu hlavou. Ale místo syčení slyší kvikot. Teď mu cosi leze přes nohy – šplhá se výš – kolem něho to kvičí, píská – a vtom – rezává bolest v masité části pod palcem ruky. Zděšeně vykřikl a procítl.

Příšerná vidina zmizela. Ale nezmizela bolest v dlani. Ohmatal bolestivé místo. Ano, něco ho kouslo. Bylo to sen, nebo skutečnost? Zaťal mu do ruky zuby opravdu jedovatý had? Vlasy se mu zježily a zalil ho mrazivý pot. Zase to pištění! A teď mu cosi přeběhlo přes nohy. Jeho ruka se vymrštila. Dlaň nahmátla cosi malého, srstnatého, co mu mrštně vyklouzlo z dosahu.

„Krysa!“ vydechl s pocitem odporu. „Jenom krysa,“ opakoval ulehčeně. Ale hned poté se vyděsil: „Lodní krysy!“

Vilík si vzpomněl na různé pověsti, které slýchal od lodníků o těchto krvelačných tvorech. Prudce vyskočil na nohy. Na tohle nevzpomněl.

Bývají jich prý v lodních skladištích celé roje. A jsou neslýchaně drzé. Co dělat, aby se před nimi uchránil? Nejlepší ochranou je samozřejmě světlo. Ale může rozsvítit? Co kdyby sem někdo vešel? A jak dlouho spal? Je už den, nebo ještě noc? Proč si aspoň nevzal s sebou hodinky po otci! Na ty také zapomněl.

Teď jasně slyší cupitání. Zní to, jako by se koulely broky, jak ostré krysy drápky narážejí na železnou podlahu. Zvuky se soustřeďují před žoky, za nimiž je schovaný. Krysy se shlukují k útoku. Musí rozsvítit, ať se stane cokoliv. Lépe se vydat lidem než jim.

Vyšvihl se na žoky. Zdálo se mu, že přes černou tmou vidí zelené tečky – světélkující oči, kmitající mu pod nohama.

Strnul. Těžké kroky duní po schodech. Někdo přichází. Seskočil zpátky a schoukl se v úkrytu.

Rachot závory, dveře se rozlétly a ve skladu se rozsvítilo.

Byla to slabá žárovka, jeho pelíšek zůstal ve stínu, ale přece náhlý přechod z úplné tmy do světla způsobil, že musel přivřít oči.

„Podívejte se na tu havěť! Poručil jsem vám přece, abyste rozhodili otrávené zrní! Proč jste to neudělali?“ slyšel hněvivý hlas.

„Odpusťte, pane skladníku,“ odpovídal druhý pokorně, „nadřeli jsme se včera a – pytel jsme už spotřebovali, když jsme přistáli v Hamburku. Teď ani nevíme, kde je další zásoba.“

„Krásné! Čtrnáct dní jste tu nechali tu pakáž řádit! Bylo jich tu pár, teď jsou jich tu stovky. Výsledek vaší lenosti! Proč se nezeptáte? Tyhle tři pytle jsou plné. Otevřít a rozhodit! A nezavazovat – ať si pochutnají. Copak, člověče, nechápete, jaké škody můžou natropit? Vědět to kapitán, zavře vás sem na nějaký den a rok bude potom trvat, než se vám těch pět nebo deset kilo masa, které z vašeho líného těla ohlodají, zase vrátí. Karel už jde. Tak do práce, hoši! Pěkně to tu urovnejte,“ dodal skladník už smířlivě.

Jeho hlas se blížil a poslední slova zněla už před Vilíkovou ochrannou hradbou.

„Co je s těmi žoky?“

„Čisticí bavlna, pane skladníku.“

„To vím. Ale proč jsou tak daleko od stěny?“

„Asi se posunuly při vlnobití v Helgolandu.“

„Zase něco! Hrom do vás! Nebyly zabezpečeny! Postavte před ně trámy a zašroubujte je do podlahy a stropu. Zrovna tak ty stohy beden. Dostat se do bouřky, bude všechno na hromadě. Divím se Vám. Jste oba u nás už několik let, a do všeho abych vás strkal,“ vrčel skladník už na odchodu.

Dělníci osaměli.

Chvilku se skladiště otřásalo pod nárazy překládaných a posunovaných těžkých kusů.

„Honzo,“ slyšel v nastalém tichu přitlumený hlas, „napijeme se, ne? Skladník sem teď nepřijde. Dělá ranní rozpočet s kapitánem. Je osm hodin. Do devíti máme klid. Co ty na to?“

„Hned po ránu máš žízeň? Nebude to z nás cítit?“

„Rozkoušeme na to hrstku anýzu. Naše zubní pasta voní zrovna tak.“

„No, tak to zas navrtej. Máš nebožízek?“

„To víš, že na takovou věc nezapomenu. I dřívko mám připravené na ucpání.“

Pak slyšel Vilík spokojené mlaskání.

„Teď ty!“ pobízel Karlův hlas.

Vilík už déle nemohl vydržet. Musí se přece podívat, z kterého sudu pije. Vždyť má také žízeň.

Opatrně se vysoukal na kraj žokové hradby. Škvírou mezi žoky viděl lodníka se rty přisátými k okraji sudu. Polykal sliny a díval se, jak se oba střídají.

„Teď už dost!“ řekl rázně Hans a přitiskl palec na otvor.

Karel se sklonil, vtěsnil do otvoru dřívko a kladívkem ho zatloukl.

Dále Vilík pozoroval, jak si oba nabírají cosi z jednoho pytle a žvýkají. Jistě ten anýz.

Dělníci věděli, že navrchu v bedně je sušená uzenina a že víko drží jediný hřebík. Nebylo to poprvé, co se Honzík po Karlových zádech dostal k dobrému soustu. Vytáhl kus, o který se rozdělili.

„Po tomhle pomůže kousek žvýkacího tabáku,“ poučoval Karel svého kamaráda, „a ochrání nás před skladníkovým zvědavým nosem, víš, že je nekuřák a tabák nemůže ani cítit.“

„A teď už dost!“ ozval se Hans rázně. „Musíme dělat, máme toho na dnešek moc.“

Pracovali až do poledne, kdy sem otevřenými dveřmi dolehl hlas lodního zvonu. Měli dokončené lešení, které zabezpečilo stohy beden v přední polovici. Odpoledne začnou rovnat vzadu. Tam byl také Vilíkův pelech. Neměl by se zatím skrýt jinde? Rád by, možná, že budou chtít žoky přirazit ke stěně, jak byly dříve. Ale kam? Neví o lepším místě. Ne! Zůstane tady. Jestli ho najdou, co se dá dělat. Ostatně, nejsou to zlí lidé, zdá se. Hlavu mu nesrazí.

Ale vylodí ho. Vysadí ho při nejbližší zastávce a odevzdají přístavní policii. Bude uvězněn, vyšetřován a postrkem poslán zpátky do Hamburku. Všichni, kdo ho znají, se mu budou vysmívat: Podívejte, už je tady z cesty kolem světa, kterou skončil v Brémách!

Vysoukal se na žoky. Dveře byly zavřené, ale žárovka svítila. Měl už zase hlad a trápila ho žízeň. Jen o několik kroků dál leží pytel s konzervami. A tamhle z toho sudu pili. Navrtali jej nebožičkem a díрку ucpali. Ale nemůže se odvážit. Mohl by sem někdo vpadnout a přistihnout ho – můj Bože, vždyť to je krádež! Je zloděj! Už včera ukradl konzervu! Kdo by ho potrestal? Kapitán. Ten je všemocným pánem na lodi. A pak ho odevzdají policii, která mu uloží také trest. Proč? Neví, ale – všechno se mu v hlavě plete.

Krasy! Tamhle vylézá jedna – tady tři – a teď celý hlouček. Chroupají rozhozené zrní. Jak jsou drzé! Ani světla se nebojí!

Copak to? Jaký to ta havěť provádí tanec? Skáčou, točí se dokolečka, běhají hned po zadních, hned zase po předních nohou, dělají krkolomné přemety a piští tak podivně, trhaně a zase táhle, jako by výskaly radostí a kvílely bolestí – teď se svíjejí, koušou své vlastní tělo, natahují se, napínají v hrozných křečích...

Kroky na schodech.

Vilík se rychle schoval do svého úkrytu.

„Vidiš je? Chachá! Nejméně třicet je už mrtvých! A tyhle dodělávají. Slyšíš ten pískot? Některé zalezly do koutů, ale to jim nepomůže. Panečku, strychnin je spolehlivý jed,“ pochvaloval si Karel.

„Co s nimi?“ hučel Hans.

„Musíme je vynést a hodit do moře.“

„Nechme je zatím tady. Odkopneme je semhle za sudy na hromadu. Přes noc jich bude víc. Pak to smeteme na lopaty a v koši vyneseme. Zítra je času dost. Nebudeme si kazit chuť po obědě.“

Příští noc byla pro Vilíka hrozná. Ani oka nezamhouřil kvůli příšernému kvílení krys zápasících se smrtí. Jeho nervy byly tak napjaté, že neměl ani hlad ani žízeň. A ani se nemohl odvážit mezi ty tvory, protože se bál, že ho kousnou a on zahyne stejnou smrtí, protože jed by se dostal do jeho krve – jak si myslel.

Konečně bylo ticho. V tu chvíli se mu zamotala hlava. Ani neví, jestli usnul nebo omdlel. Probudil ho výkřik:

„Tak ho zvedni!“ zazněl rozkaz tak blízko, že se mu hrůzou zastavil dech.

Koho zvednout? Jeho! Našli ho! Uviděli ho tu ležet. Slyší supění těsně u žokové hradby. Coś se zvolna tyčilo nad žoky – trám.

Zakousl se do rtů, aby zadržel úlevný výdech: stavějí trámovou ohradu, aby zabezpečili žoky.

Ale co když budou chtít žoky přirazit ke stěně? A udělají-li tak hustou mříž, že se jí neprotáhne? Zemře hladem, uzavřen v kleci jako divoké zvíře.

Trám stál kolmo a rány těžkého kladiva ho zarážely mezi podlahu a strop.

„Teď to přišroubujeme dole,“ slyšel Karlův hlas.

„A nahoře?“ poznával Honzíka.

„Samozřejmě až potom, ty chytráku!“

Ze svého pelechu dohlédl vleze na hořejší konec trámu. Je sice ve stínu, ale kdo tam bude pracovat, musí ho uvidět. Rychle přehodil přes sebe pytle, na nichž ležel, schoulil se pod nimi a třásl se úzkostí a horečkou.

„Vždyť jsem to povídal!“ slyšel nad sebou vítězný výkřik.

Vilík se kousl do rtů: už ho mají! Uviděli ho. Ale hned se uklidnil, když hlas pokračoval:

„Do té mezery ukládá strojník vyprázdněné žoky. Proto je posunul od stěny.“

Doba, než konečně práci skončili, se mu zdála být věčností!

„Tak jsme hotovi. Zavolej skladníka, ať se podívá a dá nám už pokoj. Nerad se tu dřú. Je to nádenická práce. Jsem raději na čistém vzduchu.“

„Já taky. Zvlášť teď, kdy už nejsme daleko od Španělska a venku je teplo.“

Vilík slyšel vzdalující se kroky. Pak bylo ticho.

Přijde skladník, aby přehlédl práci. Zase nejistota, strach a obavy. Nebude skladník trvat na svém rozkazu, aby žoky posunuli ke zdi?

Konečně kroky. Muka napětí, čím víc se blížily.

„Proč jste neposlechli?“

Mráz projel chlapcovým tělem.

„Strojník tam skládá prázdné pytle.“

„Nesmysl. Z téhle zásoby byl spotřebován jediný žok a ten leží ve stro-
jovně.“

„Je jich tam halda.“

„Hm, pak jsou to jiné. Vlezte tam a přineste je!“

Ta slova byla poslední, která Vilík vnímal. Nervy povolily a hoch ztra-
til vědomí. Proto neslyšel další skladníkův rozkaz:

„Počkejte, nechte toho! Ať tam jsou! Neztratí se. – Tak dobře, hoši,
všechno v pořádku.“

Železné dveře bouchly, závora zarachotila a skladiště se ocitlo v na-
prosté tmě.

2. KAPITÁNŮV ROZSUDEK

Ticho přivedlo Vilíka opět k vědomí. Jeho tělo se hlásilo o svá práva. A hlavně žaludek!

Ležel ve tmě, ale ta už ho nelekala. Kromě stejnoměrných zvuků, tlumeně sem doléhajících ze sousední strojovny a znějících jako výdechy spícího obra, tu bylo úplné ticho.

Krasy, jak se zdálo, byly vyhubeny; může se tedy bez nebezpečí odvážit ven, aby našel něco k jídlu a pití! Zvláště žízeň ho nesnesitelně trápila. V krku měl výheň, opuchlý jazyk ho škrábal v ústech jako struhadlo.

Posadil se a ztěžka vstal. Celé tělo ho bolelo. Snad po námaze se zavadly, s nimiž se předevčírem trmácel. Ale proč ho tak divně tíží hlava? Jako by na ní měl olověnou helmu, která svírala spánky – bum – žžž – bum – žžž – bum – žžž...

Dýchá to za stěnou parní stroj? Ne, to buší cosi v jeho mozku. Začalo to teprve teď, když vstal. Strašná bolest; jako by ho do zátylku tloukl těžkým kovářským kladivem. A po každé ráně hukot v uších a rezavá bolest ve spáncích, při níž jako by oči vylézaly z důlků.

Závrať – nebo se to houpá loď?

Bože milosrdný, jen doušek vody!

S vypětím všech sil se vydrápal na žoky a upadl. Hlava, ve které vířil orkán a duněly a třaskaly rány, jaké slýchal v lodních docích při zatloukání ohromných nýtů, sklesla těžce na měkký povrch žoku.

Vzchop se! Je to všechno z hladu a žízně! Lehce už teď sestoupíš. Přidržíš se trámu. Několik kroků od tebe je sud, z něhož pili. Osvěžíš se. Vezmeš si zase konzervu, suchary nebo kousek té sušené uzeniny. Hlavu vzhůru! Nebuď takový slaboch! Jsi na cestě do ráje a víš, že tam vede cesta trním a hlozím.

Zasténal a zvedl hlavu, těžkou jako cent. Přesunul nohu, druhou, obě zalapaly v prázdnu, tělo se posunulo, upadl na podlahu. Chvilí stál a vrýval prsty do žoků. Rychlý, sípavý dech mu ovanul ruce, horký jako z výhně. Jazyk, suchý, drsný a ostrý jako pilník, přetřel rty. Zasykl bolestí.

Vodu! Jen svlažit ty bolestně zduřelé rty a hořící hrdlo. Ale musí mít světlo. Dostane se k vypínači? Musí! Poplází se – na nohou se v té tmě neudrží. Za světla už to půjde lépe.

Podařilo se mu to. Ale žárovka ho oslepila. Jako by mu do očí vrazil jehly. Pozvolna oči přivykly. Trochu se mu ulevilo. Přidrží se beden, doplazil se k sudu.

Jak divně teď vidí – všechno je nějak pestře zbarvené, obrysy jsou sice jaksi rozplizlé, ale jakoby malované duhovými barvami.

Poklekl k sudu. Je to on? Je! Tady vidí na černém boku světlejší tečku. To je dřívko. Ale jak je dostane ven? Nožem. Jeho nůž má několik čepelí. Je tu i malá pilka a vývrtka. Tu nepotřebuje. Vývrtkou to nejde. Dírka je rovná a hluboká. Ale tady je bodec. Tím dřívko provrtá.

Jde to.

„Ach!“ vykřikl chraptivě, když ze sudu vyrazil tenoučký pramének.

Přisál rty a pil. Hltal, zavřel oči blahem. Necítil žádnou chuť. Všechno jedno, jen když to chladí, hasí žár v hrdle a tupí ježaté ostny na jazyku.

Musí si oddechnout. Křeč mu sevřela plíce. Přidržel prst na otvor. Rozprášený pramének mu stříkl do tváře a do očí. Jak to pálí! Nemůže otevřít oči.

Co je to, proboha? Co to pil? Nespletl si sud? Nenalokal se nějakého jedu nebo žíraviny? Ne, žíravina to není. Pálí to jen v očích. Kdyby se alespoň mohl rozhlédnout, je-li to ten pravý sud. Ale je. Vždyť byl navrtaný a ucpaný dřívkem. A jak je mu teď lehce, jako by se mu do žil vrátila síla.

Ale najednou měl pocit, že se pod ním rozevřela podlaha a on klesá nebo se vznáší.

* * *

Závora zarachotila, dveře se otevřely a na prahu stál skladník, provázený Karlem a Honzou.

„Kdo nechal rozsvíceno?“ zahřměl.

„Já ne,“ vyhrkli lodníci.

„Vida, ani jeden! To už přestává všechno! Ohlásím to kapitánovi! Dá vás na šest hodin do želez!“

„Pane skladníku, my jsme přece...“

„Mlčet! Nechci slyšet ani slovo! – A co to tu páchne? To je jako... Chlapi, vy jste tu pili!“

M... my? Jak? Kdy?“

„Jak? Kdy?“ posmíval se skladník jízlivě. „Naposledy včera večer a kdy předtím, to se přiznáte, až dostanete deset ran lanem. A jak, je lehké

uhádnout: navrtali jste sud, ale špatně jste ho ucpali. Teče! Vidíte tu stružku? Rychle, zachránit, co se snad ještě dá!“

Doběhli k sudu. Jako tři sloupy stáli nad nehybným tělem, ležícím v kałuži, která se v kolébavém rytmu lodi přelévala zleva napravo.

„Kdo je to?“ Nikdo z nich ho neznal. „Jak se sem dostal? Proč tu leží? Je mrtev, nebo...“

„Je živý,“ řekl Honzík, když se sklonil těsně nad obličej, obrácený ke stropu a zbrunátnělý. Z otevřených úst se rychle dral přerývaný, sípavý dech.

„Černý pasažér,“ hučel skladník. „Vloudil se sem. A pil rum, až se zpil do bezvědomí. Hnus! Takový mladý člověk – ještě chlapec – počkej, kluku, tohle si odpýkáš!“

„Pane skladníku, myslím, že se mýlíte,“ osmělil se Karel.

„Já že se mýlím? Copak to nevidíte?“

„No, vidím. Leží tu v louži rumu. Navrtal sud, to je jasné, a pil! Ale ta tvář se mi nelíbí.“

Lodník položil dlaň na chlapcovo čelo.

„Presvědčte se!“ vybědl skladníka. „Ten kluk má pořádnou horečku. Je v bezvědomí.“

„Ho-reč-?“ slovo uvázlo skladníkovi na rtech. Jestli je to tak, musí to hned ohlásit lodnímu lékaři. Horečka znamená nemoc. Co jestli je to něco nakažlivého? Tyfus, nebo dokonce černé neštovice? Pak jsou všichni v nebezpečí. Loď musí přistát v nejbližším přístavu a celá posádka i s cestujícími musí na dlouho do karantény, na pozorování pod přísný lékařský dozor. Několik týdnů budou odloučeni od světa, hůř než v kriminále. Tohle by jim scházelo! Aby do toho...

„Dojděte pro lékaře!“ nařídil Honzíkovi a ten hned odběhl. „Vy zůstanete tady! Sáhli jste na něj, a kdo ví, jestli jste se už nenakazil,“ vyjel na Karla.

„Já-á? Nakažený? Já – jak to – myslíte?“ zavyl Karel zděšeně.

„To se uvidí. Doktor vám to řekne. Třeba je to mor, človče!“

Karlovi zacvakaly zuby. Mor!

„Ne-ne...“

„Ticho! Jděte dál ode mne!“ křičel skladník a ustoupil mezi bedny s revolverem v ruce. „Ani se nehněte! Jinak – uznejte,“ změnil tón, „nemohu vás pustit. Mohl byste rozšířit nákazu. Počkáte tu se mnou, až co řekne doktor.“

Skladník jednal správně. Vypuknutí nakažlivé nemoci na lodi bývá daleko osudnější než na souši. Může přivést celou loď do zkázy.

Konečně přišel lékař. Sklonil se nad bezvědomým, navlékl gumové rukavice a ohmatal tepnu.

„Vysoká horečka,“ řekl temně.

„Je také opilý?“ ptal se skladník.

„To není jisté. Pochybuji, že věděl, co pije. Pil, aby uhasil žízeň. Je tu už třetí den, poněvadž jsme dosud od Hamburku nikde nepřistáli. Ten doušek rumu ho nemohl přivést do takového stavu. Spíš to byl hlad a žízeň. Musíme ho dopravit do lodní nemocnice.“

„Kdo ho má...“

„Tihle dva,“ ukázal lékař na lodníky.

„Já – ani se ho nedotknu,“ ohradil se Honzík.

„Vždyť je to mor!“ jektal Karel.

„Kdo to řekl?“

„Pan skladník.“

„Nesmysl. Nikdo nemůže vědět, co z toho bude. To se ukáže. Ale mor to není. Už by byl mrtev. Snad tyfus nebo neštovice.“

„Pěkně děkuji,“ zahučelo to v podpalubí.

„Co dělat?“ pokrčil lékař rameny. A pojednou ostře: „Žádné zbytečné úvahy a průtahy! Vezměte ho hezky šetrně a běžte!“

Lékařova slova zapůsobila.

Po chvíli ležel Vilík na čisté posteli v útulném pokojíku. Cestou nikoho nepotkali a do té chvíle neměl ani kapitán tušení, co se stalo. Skladník mlčel. Bylo teď na lékaři, aby zařídil další.

Ani ostatní neřekli nikomu nic. Věděli, že by skončili v izolaci v nemocnici. Mlčel i lékař. Uvažil, že by nebylo moudré zbytečně vyvolat poplach, a také mu bylo chlapce líto.

Měl dostatečnou praxi a zkušenosti, aby podle tváře mohl poznat člověka. Zřídka se mýlil. Zvláště v tomto případě. Vždyť je to ještě skoro dítě! Co asi zažil? Určitě hodně strádání, ústrků a bídy. Asi utekl trýznitelům. Nebo policii? To ne! Tohle není zločinec. Milá, skoro dětská tvář – tělo vyzábělé – trpěl bídou. Jak může být starý? Patnáct, šestnáct let. Že by to byl dobrodruh, poblázněný knížkami? Už jich měl v práci několik, tělesně ztroskotaných a duševně vyléčených z touhy po dobrodružství.

Ubohý chlapec! Co ho čeká, až o něm uslyší kapitán? Kdo ví, jak to skončí.

Lékař zavolal svého sluhu a s jeho pomocí zabalil chlapce do prostěradla namočeného v ledové vodě. Zdálo se, že se nemocný probírá. V jeho dechu byl cítit alkohol. Lékař mu nalil do úst silný odvar černé kávy.

Horečka poklesla.

K večeru Vilík otevřel oči. Lhostejně bloudily kolem a lékař vystihl, že nevidí nic, ani jeho, skloněného nad ním.

„Jak je vám?“

Nemocný neodpovídal.

Lékař přinesl sklenici vody.

„Zvedněte ho!“ poručil sluhovi a přitiskl ji k Vilíkovým rtům. „Pijte!“

Chlapec hltavě vypil celý obsah sklenice.

„Máte hlad?“

Zase žádná odpověď. Vilíkova hlava klesla bezvládně na polštář. Okamžitě usnul.

„Bez horečky,“ řekl lékař spokojeně, když mu změřil teplotu.

„Nechte ho spát,“ přikázal sluhovi. „Ráno bude dobře, doufám. Bude to asi jen nervový otřes. Dostane se z toho. Je mladý.“

Avšak lékař se mýlil. Vilík se sice ráno probudil, snědl housku a vypil mléko, ale nejevil zájem o své okolí. Zdálo se, že vůbec nevnímá. Lékař doufal, že je to jen následek tělesného vysílení. Dva, možná i tři týdny bude trvat, než se chlapec úplně zotaví.

Jen když nehrozí nákaza.

Ale teď už nemůže mlčet. Musí všechno oznámit kapitánovi. Předpokládal, že než se chlapec uzdraví, hněv velitele lodi poněkud ochabne.

Kapitán zuřil. Záchvat vzteku si v první řadě vybil na lodním kontrolovi, který si vzpomněl na svůj rozhovor s farmářem Garrisonem i na chlapce, od něhož žádal průkazy, ale pustil ho na loď, když farmář řekl, že je to jeho nosič. Určitě to byl on. Musí se to vyšetřit. Farmář ho jistě pozná, a je-li to on, bude za něho Garrison odpovídat i platit. Tady přestávají všechny ohledy.

Toto sdělení kapitána na chvíli uklidnilo. Garrison se plavil na jeho lodi už několikrát. Je to bohatý statkář, nebude mu záležet na nějaké tisícovce, co stojí cesta do Adelaide v Austrálii, kam farmář pluje. Tu za kluka zaplatí v nejnižší sazbě za nějaký koutek v mezipalubí. A kdyby se snad ošíval – pak s klukem zatočí. Zatím se nedá nic dělat, dokud je nemocen a v rukou lékaře. Ale jakmile ho lékař propustí...

Kapitánovo rozhodnutí vyzvěděl lékař od kontrolora. Největší část odpovědnosti byla uvalena na Garrisona, který zatím neměl o ničem tušení.

Kapitán čekal, až bude moci před něj ‚*nosiče*‘ postavit s otázkou: Znáte ho? A odpoví-li farmář kladně, všechno mu řekne a klidně pak přečte Garrisonovi příslušný paragraf o lodním řádu.

Lékař věděl, co chlapce čeká. Znal také Garrisonův charakter lépe než kapitán s celou posádkou. Neměl pochyby, jak to s chlapcem dopadne. Proto co nejdéle tajil, že se uzdravil. Znal už také celý jeho příběh. Lékař měl plán: nějakým způsobem dopomůže Vilíkovi k útěku v Alexandrii, kde loď měla mít první zastávku. Ale chlapec se na jeho návrh netvářil nijak radostně.

„Copak se ti to nelíbí? V Alexandrii se přihlásíš na konzulátě, kde ti vydají průvodní list k návratu. Dám ti peníze na cestu. Mysli trochu, chlapče! Měls na kahánku. Už ti otrnulo? Na cestování máš času dost. Nepředstavuj si tropické kraje jako ráj. Hrozně by ses zklamal. Příroda je sice v horkém pásmu leckde krásná, ale život v ní je hrozný, plný útrap a nebezpečí. Jen lidé s železným zdravím odolají nástrahám, s kterými se tam denně zápasí. Ty bys tam zahynul. A co tě čeká už tady na lodi, až tě budu muset vydat? A k tomu dojde nejdéle za čtrnáct dní; to se budeme blížit k Ceylonu, kde se zastavíme. Kapitán tě dá zbít lanem a pak tě vydá přístavní policii.

„Víš, co to znamená? Uvězní tě o hladu v podzemní kobce se sebranou zločinců nejhoršího druhu a hmyzem, proti jehož jedovatým kusadlům jsou evropské blechy, vši, švábi a rusi docela příjemní. Přežiješ-li to, dají tě konečně úřadům, pak konzulátu a nakonec tě pošlou do Hamburku jako obtížný, ale dobře hlídáný balík. V Hamburku pak zase do vězení – eh, darmo mluvit!“

Snad lékař přeháněl a schválně naháněl Vilíkovi strach, ale v podstatě říkal pravdu.

Chlapec ho poslouchal, avšak lékař viděl, že celá jeho přednáška bylo házení hrachu na stěnu. Je ten kluk hloupý, nebo...? Už chtěl vybuchnout, ale rozmyslil si to. Na takové mladé potřestence se musí po dobrém. Po zlém se s nimi nic nesvede.

„Pozitíí přistaneme v Alexandrii. Do té doby se rozmyslíš. Ale upozorňuji tě: Budeš-li trvat na svém, udělám nad tebou kříž. Budu tě sice chránit až do Colomba na Ceylonu, ale pak tě dám kapitánovi, protože pak si už nezasloužíš, abych k tobě měl ohled. Tvrdohlavost nemohu podporovat,“ končil rázně.

* * *